

XIV

B

VAKAUSLAITOS JUSTERINGSVERKET

31

VAKAUSKOMISIONIN KERTOMUS
JUSTERINGSKOMMISSIONENS BERÄTTELSE

VUODELTA — FÖR ÅR

1921

(RÉSUMÉ)

XIV

B

VAKAUSLAITOS JUSTERINGSVERKET

31

VAKAUSKOMISIONIN KERTOMUS
JUSTERINGSKOMMISSIONENS BERÄTTELSE

VUODELTA — FÖR ÅR

1921

(RÉSUMÉ)

Vakauskomisionin kertomus vakauslaitoksen töistä vuonna 1921.

I. Vakauspiirit.

Maan jako vakauspiireihin on pysytetty muuttumattomana. (Vrt. Vakauskomisionin kertomus vuodelta 1917).

Kaupungin vakaajien luku oli vuoden lopussa 27.

II. Vakauslaitoksen virka- ja palvelusmiehet.

Maaseutuvakaajista on eronnut 18:n vakauspiiriin (Sortavalan ja Salmen kihlakunnat) vakaaja entinen vanhempi komisionimaanmittari A. W. Wilskman ja on Vakauskomisioni määrännyt vakaajaksi tähän vakauspiiriin vanhemman maanmittausinsinöörin O. S. Lindströmin.

Uudenkaupungin kaupungin vakaaja vanhempi maanmittausinsinööri A. A. Waldónin kuoleman kautta on kaupunginvakaajan toimi mainitussa kaupungissa joutunut avoimeksi. Avoimna ollesseen Raahen kaupungin kaupunginvakaajan toimeen on kaupungin maistraatti määrännyt nuoremman maanmittausinsinöörin V. A. Rinteen.

III. Vakauskomisionin toiminta.

Kokoukset.

Vakauskomisioni on vuoden kuluessa pitänyt 16 kokousta, joissa pidetyt pöy-

Justeringskommissionens berättelse angående justeringsverkets arbeten under år 1921.

I. Justeringsdistrikt.

Landets indelning i justeringsdistrikt har bibehållits oförändrad (Jämf. Justeringskommissionens berättelse för år 1917).

Stadsjusterarnes antal var vid årets slut 27.

II. Ämbets- och tjänstemän-vid Justeringsverket.

Av landsortsjusterarne hava avgått justeraren i distriktet N:o 18 (Sordavala och Salmis härader), f. d. äldre kommissionslantmätaren A. V. Wilskman, och har Justeringskommissionen till justerare i sagda distrikt förordnat äldre lantmäteringenjören O. S. Lindström.

Genom justerarens i Nystad äldre lantmäteringenjörens A. A. Waldóns dödsfall har stadsjusterarebefattningen i sagda stad blivit vakant. Till den vakanta justerarebefattningen i Brahestad har nämnda stads magistrat utsett yngre lantmäteringenjören V. A. Rinne.

III. Justeringskommissionens verksamhet.

Sammanträdena.

Justeringskommissionen har under året hållit 16 sammanträden och om-

täkirjat käsittävät 68 pykälää. Neuvoteleva jäsen oli läsnä kaikissa kokouksissa ja on hänelle korvaukseksi suoritettu 640 markkaa.

Koska Vakaustalouden toiminta oli päätetty järjestää uudelle kannalle, laati Vakaustalouden tilastovuoden kuluessa ehdotuksen laiksi mitoista ja painoista, ehdotuksen asetukseksi mittauksesta ja punnitsemisesta sekä ehdotuksen Vakaustalouden määräyksiksi mittaus- ja punnitsemisvälineiden sekä säilytys- ja kuljetusastiatin laadusta ynnä vakaamisesta ja merkitsemisestä; samoin alettiin laatia Vakaustalouden annettavaa kiertokirjettä mittain, painojen ja punnitsemien vakaamisesta ja leimaamisesta. Koska kaavakkeet vakauspäiväkirjoja ja vakaustalouden varten katsottiin vanhentuneiksi, laati Vakaustalouden myös niitä varten uudet kaavakkeet.

Kirjojenvalhto.

Kirjeitä ja muita toimituskirjoja on lähetetty Maatalousministeriölle 17 sekä maan muihin virastoihin ja laitoksiin 79. Vakaustalouden ohjeille ja vakaajille on lähetetty 212 kirjettä ja toimituskirjaa. Lukuunottamalla 78 lähetystä ulkomaisille vakaustaloustoimistoille, yksityisille laitoksille ja henkilöille sekä yhden määräyksen, on valmistettujen toimituskirjojen koko lukumäärä 386.

Vakaustalouden toimintaan on vuoden kuluessa saapunut 227 kirjettä ja lähetystä, nimittäin Maatalousministeriöltä 33, muista virastoista 24, vakaustalouden ohjeilta ja vakaajilta 134 sekä ulkomaisilta laitoksilta ja yksityisiltä henkilöiltä 36.

Kaikki vuoden kuluessa diarioon merkityt 277 ja 1 vuodelta 1920 jäljellä oleva asia ovat vuoden kuluessa loppuun käsitellyt.

fatta de vid dem förda protokollen 68 paragrafer. Konsultativa ledamoten närvar vid samtliga sammanträden och har härför åt konsultativa ledamoten utän ordnats 640 mark.

Emedan man beslutit att omändra Justeringsverkets verksamhet, utarbetade Justeringskommissionen under redogörelseåret ett förslag till lag angående mått och vikt, förslag till förordning angående mätning och vägning, förslag till Justeringsbyråns bestämmelser angående beskaffenheten av mätning- och vägningsredskap samt av förvarings- och transportkärl ävensom justering och märkning; likaså begynte man utarbeta Justeringsbyråns cirkulär angående justering och märkning av mått, vikt samt vägningsredskap. Emedan formulärerna för justeringsjournaler och justeringslängder ansågos vara föråldrade, utarbetade Justeringskommissionen nya formulär för dem.

Skriftväxlungen.

Av skrivelser och övriga expeditioner hava 17 utgått till Lantbruksministeriet samt 79 till övriga ämbetsverk och inrättningar i landet. Till justeringskontrollörer och justerare hava avgått 212 skrivelser och expeditioner. Jämte 78 expeditioner till utländska justeringsverk och till enskilda inrättningar och personer samt 9 förordnanden, stiger hela antalet utgående expeditioner till 386.

Till Justeringskommissionen hava under årets lopp inkommit 227 skrivelser och försändningar, nämligen 33 från Lantbruksministeriet, 24 från andra ämbetsverk, 134 från justeringskontrollörer och justerare samt 36 från utländska inrättningar och enskilda personer.

Alla de under året diarförda 227 ärendena och ett från år 1920 kvarstående ärende hava blivit slutbehandlade under året.

Vakaajatutkinto.

Vakauskomisionissa on vuoden kuluessa viisi henkilöä suorittanut vakajaatutkinnon.

Satunnaiset tulot.

Toimituskirjain lunastusmaksuina on vuoden kuluessa kertynyt 44 markkaa 50 penniä, puntarin pykälikköjen ja kiertokirjeiden myynnistä 19 markkaa ja vakaamistöistä 14 markkaa.

Suurempi komparaattori.

Vuoden kuluessa uudistettiin suurempi pituusmittojen komparaattori yhdistämällä molemmat komparaattorin kivipilarit rautakiskolla, johon mikroskoopit ovat sovitettut.

Vakaamistöyt.

Vakauspiirien N:o 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 58, 59, 60, 61, 63, 65, 66, 67, 69, 70, 72, 2 kg—1 mg sekä 1 m työmallit vaattiin, samoin piirin N:o 51 1 m työmalli. Helsingin kaupungin rakennuskonttorille vaattiin 20 metrin mittanauha ja Rahapajalle 16 kpl. 10 kg, 10 kpl. 5 kg ja 4 kpl. 2 kg rautapainoja sekä 3 kokelmaa 500—1 gr messinkipainoja.

Vakauskomisionin virka- ja palvelusmiesten palkkaus.

Maatalousministeriön kirjelmällä N:o 4616 on Vakauskomisionin neuvottelevan jäsenen palkkio korotettu 20 markasta 40 markaksi kokoukselta.

Suomen osanotto kansainväliseen mittaja painokongressiin.

Sen jälkeen kun Suomi v. 1920 oli liittynyt jäseneksi Kansainväliseen Mittaja Painotoimistoon, oli Suomi ensiker-

Justerare-examen.

Vid Justeringskommissionen hava fem personer under årets lopp avlagt justerare-examen.

Tillfälliga inkomster.

I expeditionslösen ha under året influtit 144 mark 50 penni, genom försäljning av skalor för indelning av besman och av cirkulär 19 mark samt i justeringsarvodet 14 mark.

Större komparator.

Under året ombyggdes den större komparatorn för längdmått varvid komparatorns stenpelare förenades medelst en järnskena, vid vilken mikroskoperna fästades.

Justeringsarbeten.

Arbetslikarena för 2 kg — 1 mg samt för 1 m tillhörande justeringsdistriktet N:ris 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 58, 59, 60, 61, 63, 65, 66, 67, 69, 70, 72 justerades samt arbetslikaren för 1 meter för distriktet 51. För Helsingfors stads byggnadskontor justerades ett mätband på 20 m och för Myntverket 16 st. 10 kg:s, 10 st. 5 kg:s och 4 st. 2 kg:s järnvikter samt 3 satser 500—1 gr messingsvikter.

Avlöningen av Justeringskommissionens tjänstemän och betjänte.

Medels Jordbruksministeriets skrivelse N:o 4616 förhöjdes den konsultativa ledamotens arvode från 20 till 40 mark per sammanträde.

Finlands deltagande i internationella kongressen för mått och vikt.

Efter det Finland år 1920 hade blivit medlem av internationella byrån för mått och vikt, hade Finland för första

ran kuluneen vuoden aikana tilaisuudessa lähettämään edustajansa kansainväliseen mitta- ja painokongressiin, joka pidettiin Sevres'sissä syyskuun 27 ja lokakuun 6 p:nä välisenä aikana, ja edusti Suomea tällöin Vakauskomissionin neuvotteleva jäsen, professori G. Melander,

Laki mitoilta ja painoilta.

Joulukuun 31 päivänä vahvisti Tasavallan Presidentti eduskunnan hyväksymän lain mitoilta ja painoilta.

IV. Vakaajien toiminta.

Vuoden 1921 kuluessa ei sattunut minikäänlaista mittojen, painojen tai punnitsimien vakaamista vakausspiireissä N:o 2 (Helsingin kihlakunta), N:o 3 (Raaseporin ja Lohjan kihlakunnat), N:o 9 (Ikaalisten ja Tyrvään kihlakunnat), N:o 12 (Hauhon kihlakunta), N:o 13 (Hollolan kihlakunta), N:o 14 (Kymmin ja Lappeen kihlakunnat), N:o 17 (Käkisalmen ja Kurkijoen kihlakunnat), N:o 19 (Heinolan kihlakunta), N:o 26 (Viitasaaren ja osa Laukaan kihlakuntaa), N:o 29 (Korsholman kihlakunta), N:o 30 (Lapuan kihlakunta), N:o 31 (Pietarsaaren kihlakunta), N:o 32 (Saloisten kihlakunta), N:o 33 (Haapajärven kihlakunta), N:o 35 (Oulun kihlakunta), N:o 36 (Kemin ja Lapin kihlakunnat).

Astiankruunaajien toiminnasta on tullut tietoja vakausspiireistä N:o 4, 5, 6, 7, 9 (Turun ja Porin läänissä), 10 (Hämeen läänissä), 26, 28, 29, 30, 31 ja 60 (Vaasan läänissä). Näissä 12 vakausspiirissä on 67 astiankruunaajaa (vuonna 1919: 107 astiankruunaajaa 11 vakausspiirissä) tehnyt selkoa toiminnastaan.

gängen varit i tillfälle att sända en representant till den internationella konferens för mått och vikt, vilken egderum i Sèvres den 27 sept.—6 okt., och representerades Finland då av Justeringskommissionens konsultativa ledamot, professor G. Melander.

Lagen angående mått och vikt.

Den 31 december stadfäste Republikens President den av riksdagen godkände lagen om mått och vikt.

IV. Justerarnas verksamhet.

Under år 1921 har någon justering av mått vikt och mättningsredskap ej förekommit i justeringsdistrikten N:o 2 (Helsinge härad), N:o 3 (Raseborgs och Lojo härad), N:o 9 (Ikaalis- och Tyrvis härad), N:o 12 (Hauho härad), N:o 13 (Hollola härad), N:o 14 (Kymmene och Lappvesi härad), N:o 17 (Kexholms och Kronoborgs härad), N:o 19 (Heinola härad), N:o 26 (Viitasaari och en del av Laukas härad), N:o 29 (Korsholms härad), N:o 30 (Lappo härad), N:o 31 (Pedersöre härad), N:o 32 (Salo härad), N:o 33 (Haapajärvi härad), N:o 35 (Uleå härad), N:o 36 (Kemi och Lappmarkens härad).

Uppgifter över laggkärlekskrönarens verksamhet hava inkommit från distriktet N:o 4, 5, 6, 7, 9 (i Åbo och Björneborgs län), 10 (Tavastehus län), 26, 28, 29, 30, 31 och 60 (Vasa län).

I dessa 12 distrikt hava 67 laggkärlekskrönare (år 1919: 107 laggkärlekskrönare i 11 distrikt) redogjort för sin verksamhet.

Vakaajat ja astiankruunaajat vakasivat vuonna 1921:

Justerare och laggkärlskrönare justerade år 1921:

pituus- ja halkomittoja — längd- och vedmätt	2540	(vuonna — år 1919	2344)
mitta-astioita kuivia tavaroita varten — mälkärl för torra varor	3213	(„ „ „	10576)
mitta-astioita nestetavaroita varten — mälkärl för våta varor	16098	(„ „ „	22574)
säilytys- ja kuljetusastioita, koko lukumäärä — transportkärl, hela antalet ..	51078	(„ „ „	115560)
joista astiankruunaajien osalle — därav av krönare	50600	(„ „ „	111625)
painoja — vikter	67297	(„ „ „	112813)
puntareita — besman	6377	(„ „ „	16381)
erilaisia vaakoja lukuunottamatta punt. — vågar av olika slag förutom besman	7024	(„ „ „	10273)

Vuoden kuluessa vaattujen mittaamis- ja punnitsemisvälineiden lukumäärät ovat läänittäin luetellut mukaan liitetyissä tauluissa.

Vakausmaksut vakaajien vuonna 1921 vakaamista välineistä nousevat arviolta noin 242,235 markkaan (vuonna 1919 127 000 markkaan). Astiankruunaajien maksut arvioidaan noin 106 260 markaksi (vuonna 1919 39 000 markaksi).

Helsingissä, Vakaustoimistossa, marraskuun 6 p:nä 1922.

De under året krönta mättnings- och vägningsredskapens antal i de skilda länen äro anförda i bifogade tabeller.

Justeringsarvodena för de under 1921 justerade redskapen stiga enligt aproximativ beräkning till c:a 242,235 mark (år 1919 127,000 mark). De av laggkärlskrönaren uppburna arvodenas belopp torde kunna uppskattas till c:a 106,260 mark (år 1919 39,000 mark).

Helsingfors, å Justeringsbyrån, den 6 november 1922.

KYÖSTI HAATAJA.

Bruno Malmio.

G. Melander.

E. Levanto.

	Painoja — Vikter			Vaakoja — Vågar				
	1—500 mg	1—500 g	1—100 kg	kassa- vartistie lik- armade	kymme- nys decimal	sadannes- ja juoksu- paino centesimal och löp- vikts	punta- reita besman	muita vaakoja övrige vågar
Vakauskomisioni — Justeringskommissionen	—	36	30	—	—	—	—	—
Uudenmaan lääni — Nylands län	436	2 624	1 855	600	307	—	841	—
Turun ja Porin » — Åbo och Björneborgs län	236	8 661	2 763	515	422	30	4 277	1
Ahvenanmaan » — Ålands län	11	136	76	7	1	—	1	—
Hämeen » — Tavastehus län	157	3 534	8 263	1 173	1 381	3	117	—
Viipurin » — Viborgs »	74	1 628	2 180	579	211	1	575	—
Mikkelin » — S:t Michels »	24	442	5 366	51	35	—	83	—
Kuopion » — Kuopio »	45	1 000	354	196	107	1	206	—
Vaasan » — Vasa »	57	3 156	1 645	314	196	5	251	—
Oulun » — Uleåborgs »	50	22 440	84	82	26	1	26	23
Valtionrautatiet — Statsjärnvägarna	—	—	—	19	412	248	—	77
Koko maassa — I hela landet	1 090	43 657	22 616	3 536	3 098	289	6 377	101
Niistä: kaupunkivakaajat — Därav: stadsjusterarne	1 064	41 526	18 616	3 285	2 568	36	5 174	24
» maaseutu- » — » landsortsjusterarne	28	2 095	3 970	251	530	253	1 203	77

Helsingissä, Vakaustoimistossa, 6 p:nä marrask. 1922.
Helsingfors, å Justeringsbyrån, den 6 november 1922

E. Levanto.

RÉSUMÉ.

Après la séparation de la Finlande de la Suède son service des poids et mesures fut organisé de la même manière qu'antérieurement. Le service des poids et mesures formait d'après cette organisation une partie de l'administration d'arpentage et la direction de l'étalonnage des poids et mesures incombait à l'administration de l'arpentage. La vérification devait être exécutée par les arpenteurs, mais les villes avaient le droit de nommer leurs propres étalonneurs et les gouverneurs étaient autorisés à désigner des vérificateurs de mesures de capacité pour étalonner à la campagne les mesures employées dans le commerce de goudron, de poix, de poisson et de viande.

Jusqu' à l'année 1887 étaient employées les unités de mesures usitées en Suède. Cette année le système métrique fut adopté, toute fois de sorte que jusqu' en 1892 à côté du système métrique il était permis d'employer aussi les anciennes unités de poids et mesures.

Le 16 juillet 1886 fut confirmé un nouveau règlement pour le service des poids et mesures, d'après lequel la vérification allait vaquer une commission spéciale de vérification des poids et mesures. Le même jour fut confirmé le „Décret concernant les poids et mesures” ainsi que le „Règlement concernant la vérification et l'étalonnage des mesures, poids et instruments de pesage ainsi que leurs formes, construction et marquage”. D'après ceux-ci la vérification des poids et mesures devait être faite tous les trois

ans, tandis que les instruments de pesage n'étaient pas soumis à une nouvelle vérification. Par un décret du 6 octobre de la même année il fut stipulé que le pays devait être divisé en 36 districts de vérification avec un étalonneur pour chacun. Les villes gardèrent toujours le droit d'avoir leurs vérificateurs à part. En 1902 les chemins de fer de l'Etat furent séparés en un district de vérification special.

En 1890 pour la Finlande furent procurés les mêmes prototypes du mètre et du kilogramme qui avaient été donnés en 1875 aux états qui s'étaient joints à la Convention du Mètre. En 1891, 1904 et 1914 l'étalon principal F_1 du kilogramme de la Commission des poids et mesures, fait en laiton doré, fut comparé au dit prototype P_3 du kilogramme fait en platine-iridium et pour la masse du kilogramme F_1 furent reçus les chiffres suivants:

en 1891 $F_1 = 1 \text{ kg} - 4.22 \text{ mg} \pm 0.015 \text{ mg}$
„ 1904 „ = 1 „ - 4.12 „ ± 0.012 „
„ 1914 „ = 1 „ - 4.06 „ ± 0.028 „

En 1894, 1904 et 1914 l'étalon principal du mètre H_3 de la Commission des poids et mesures à section en forme d' H fut comparé avec le prototype du mètre en platine iridium appartenant à l'Etat de Finlande et pour la longueur du mètre H_3 furent reçus les chiffres suivants:

en 1894 $H_3^0 = 1 \text{ m} - 14.0 \mu \pm 0.2 \mu$
„ 1904 „ = 1 „ - 16.0 „ ± 0.1 „
„ 1914 „ = 1 „ - 19.1 „ ± 0.16 „

Le 24 juillet 1919 le Conseil d'Etat établit un comité pour dresser pour un nouvel bureau des poids et mesures des projets de lois et de décrets, de taxes pour vérification et de règlement de service d'étalonnage ainsi que des instructions pour un Bureau de Vérification des poids et mesures.

Sur ces bases a été rendue la loi du 31 décembre 1921 concernant les mesures et les poids, par laquelle ont été fixées les unités fondamentales de longueur, de masse, de temps, de la température, de résistance électrique, de force électrique et d'intensité lumineuse, qui sont principalement les mêmes que celles qui le 2 avril 1919 furent fixées comme légales en France. D'après la loi tout poids, mesure, et instrument de pesage doit être vérifiés de nouveau tous les trois ans, excepté les thermomètres et les aréomètres, la vérification desquels doit être faite tous les 6 ans. Vu la promulgation de la loi, la Commission de Vérification des poids et mesures dressa un projet de décret concernant le mesurage et le pesage, dans lequel est stipulé quelles unités de mesure dérivées des unités fondamentales mentionnées ci-haut doivent être considérées comme unités légales et quels poids, mesures et instruments de pesage ainsi qu' autres instruments de mesure sont bons pour l'étalonnage. De même la Commission de Vérification des mesures et poids dressa un projet de décret concernant l'organisation de l'étalonnage. D'après ce projet la division du pays en districts de vérification reste sans changements et

la direction de la vérification incombe à un bureau spécial de vérification des poids et mesures. D'après ce décret les étalonneurs de mesures de capacité seront aussi subordonnés immédiatement à la direction d'un Bureau de Vérification des poids et mesures. Les villes pourront toujours nommer leurs vérificateurs, mais le Bureau de Vérification aura le droit de les destituer. Au cours de l'année 1921 furent encore donnés les instructions du Bureau de Vérification des poids et mesures concernant l'espèce des instruments de mesure et de pesage ainsi que des vaisseaux de conservation et de transport, leur vérification et étalonnage ainsi qu' une circulaire du Bureau de Vérification des poids et mesures concernant la vérification et l'étalonnage des mesures, des poids et des instruments de pesage.

En 1920 la Finlande s'est joint à la Convention du Mètre.

Actuellement le pays est divisé en 37 districts de vérification; de plus 27 villes ont leurs propres vérificateurs. Les vérificateurs de province font tous les trois ans un voyage de vérification dans leurs districts en y exécutant alors toutes les vérifications nécessaires d'instruments de mesure et de pesage. Le tableau ci-dessous présente le nombre des différents instruments de mesure et de pesage étalonnés en 1921. Pour comparaison sont donnés à côté les chiffres correspondants pour 1920, laquelle année était la dernière année de vérification prescrite par la loi.

Mesures de longueur et de capacité de bois	2540 (en 1920	5226)
Mesures de capacité pour les matières sèches	3213 („ „	11432)
Mesures de capacité pour les matières liquides	16098 („ „	22734)

Mesures de vaisseaux de conservation et de transport, en tout	51078	(en 1920	52928)
dont la part des étalonneurs de mesures de capacité	50600	(„ „	52522)
Poids	67297	(„ „	208038)
Pesons	6377	(„ „	14723)
Différentes balances, moins les pesons ..	7024	(„ „	21512)

Helsingfors, au Bureau de Vérification des poids et mesures, le 6 novembre 1922.

KYÖSTI HAATAJA.

Bruno Malmio.

G. Melander.

E. Levanto.